

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИКА

Розкрито особливості формування інвестиційної політики страховика та проаналізовано її результативність. Виявлено причини недостатньої ролі страхових компаній як постачальників інвестиційних ресурсів для національної економіки.

Ключові слова: інвестиційна політика, страхові інвестиції, фінансова стійкість, страхової компанії, страховий

портфель, рівень страхових виплат.

Страхові інвестиції є рушієм економічного зростання, джерелом фінансування економіки країни та отримання прибутку страховими компаніями. Кожна страхова компанія обирає свою інвестиційну політику, зумовлену насамперед характером здійснюваних страхових операцій, термінами й обсягом акумульованих коштів. Так вкладення у нерухомість та іпотечний кредит, а також у державні цінні папери та інші довгострокові активи зазвичай здійснюють компанії зі страхування життя, тоді як у структурі інвестицій компаній майнового страхування переважають цінні папери з фіксованим доходом, що забезпечують їм стійкий фінансовий стан і своєчасну виплату страхового відшкодування за значними збитками.

Правильно обрана інвестиційна політика є основою фінансової стійкості страхової компанії. Це робить операції з інвестування тимчасово та відносно вільних від зобов'язань грошових коштів необхідною умовою функціонування останньої. Взагалі, прибуток від інвестицій у зарубіжних страхових компаніях становить у середньому 20 - 30% від сукупного доходу, в країнах СНД - 3-10%, а в Україні 2-3% [1].

У економічній літературі теоретичні засади розвитку страхового ринку, його роль та місце у формуванні інвестиційних ресурсів країни знайшли відображення у науковому доробку як закордонних, так і вітчизняних вчених-економістів. Серед відомих українських досліджень з цього питання заслуговують на увагу праці Александрової М. М. [2], Базилевича В. Д. [3], Василенка О. Д. [1], Махортова Ю. О. [4], Осадця С. С. [5], Поворозника В. О. [6], Ткаченка Н. В. [7], Яворської Т. В. [8] та інших. Втім питання щодо можливостей інвестиційної політики страхових компаній потребують подальшого розвитку та узагальнення, оскільки саме її

договорів і величини страхових тарифів на кожний вид страхування. Фінансова стійкість компанії досягається дотриманням нормативу співвідношення власних активів компанії і прийнятих страхових зобов'язань (резерв платоспроможності страхової компанії) й визначається обсягом чистих активів та забезпечується перевищенням активів над річними зобов'язаннями обсягом до 20% річної суми внесків, що надійшли [9].

До загальних критеріїв оцінки діяльності страхових компаній належать репутація страховика, досвід роботи, прибутковість його діяльності й виконання зобов'язань перед клієнтами. Досвід роботи страхової компанії має особливо важливе значення. Якщо компанія тривалий час функціонує на ринку, то це означає, що вона успішно розв'язує свої проблеми і пристосувалася до загальної економічної ситуації, а її діяльність, безумовно, повинна бути прибутковою. Репутація страховика формується серед його партнерів по бізнесу і клієнтів як інтегральний показник його роботи і характеризується інформацією про сумлінність дій або обмеження інтересів страхувальників.

Так, наприклад, НАСК «Оранта» уже третій рік поспіль очолює (Рf)-рейтинг стабільності страховиків за загальними видами страхування від РА «Експерт-Рейтинг». Вона є найбільшою страховою компанією класичного страхового ринку України, а її ринкова частка у загальному обсязі страхових послуг становить близько 12%. Саме ринкова частка є одним із визначальних параметрів при аналізі успішності бізнесу у будь-якому із секторів фінансового ринку. На сьогодні НАСК «Оранта» має найбільші в країні агентську та представницьку мережу. Вона налічує 676 структурних підрозділів в Україні, разом із 28 дирекціями, 503 балансовими відділеннями і 4 агенціями. Штат Компанії складає близько 10 тисяч працівників. Це забезпечує

Рис. 1. Частки обов'язкового і добровільного страхування у портфелі НАСК «Оранта»[11]

Як показують дослідження, у структурі страхового портфеля НАСК «Оранта» найбільшу частину займає страхування КАСКО автотransпортних засобів, яке становить 37,1%, друге місце посідає обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на території України – 33,6%, далі майнове – 17,9%, обов'язкове

випадків – 2,9%, відповідальності – 2,7%, медичне – 1,1% та інші види страхування – 0,5% [11].

Що стосується фінансової діяльності, то у 2010 році НАСК «Оранта» вдалося відновити свою прибутковість. У 2011 рік компанія увійшла з обсягом ліквідних активів, які РА «Експерт-Рейтинг» оцінило у 228,2 млн. грн. Чистий капітал НАСК «Оранта» у 2,25 рази покривав

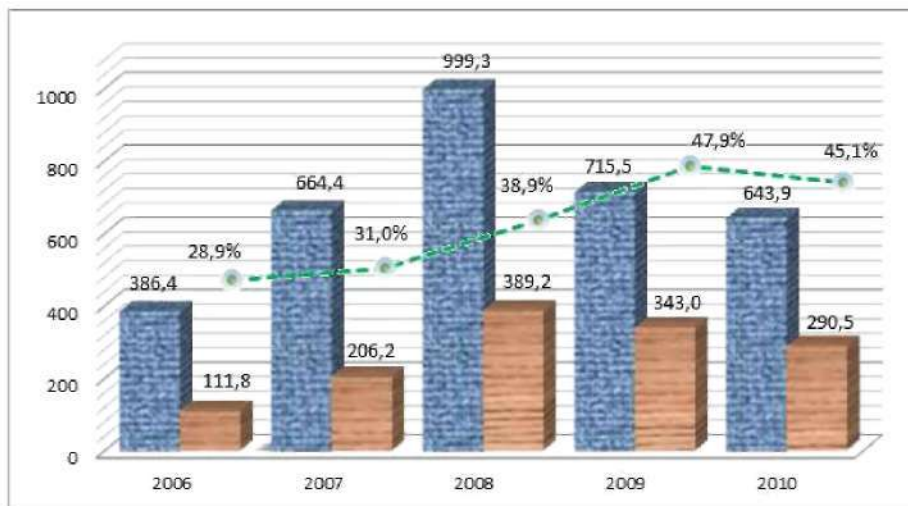

Рис. 2. Рівень страхових виплат НАСК «Оранта»*

* Розроблено автором за [12]

плановій нормі доходності. Одним із основних завдань, реалізованих у 2010 р. в частині короткострокових інвестицій, було формування портфеля високоліквідних активів, достатнього для покриття взятих Компанією зобов'язань, а також страхових резервів згідно з чинним законодавством, і водночас досягнення планового показника доходності на рівні, не нижчому за середньоринковий.

При вкладеннях у банківські інструменти НАСК «Оранта» використовує комплексну систему розрахунку та встановлення лімітів, спрямовану на збільшення ступеня надійності вкладень і мінімізацію кредитних ризиків. При розрахунку та встановленні лімітів на кожний конкретний банк Компанія керується рівнем фінансової надійності та репутацією банку-контрагенту. Відтак нині НАСК «Оранта» має вклади винятково у кредитно-фінансових установах - лідерах України, фінансова надійність яких підтверджена провідними міжнародними та українськими рейтинговими агентствами.

Щодо системи оцінки інвестицій та управління фінансовими інструментами (облігації, акції та інше), то НАСК «Оранта» застосовує аналогічну систему розрахунку та встановлення лімітів як на групу інструментів, так і на кожного конкретного емітента. При формуванні портфеля цінних паперів важливим є як якість інвестицій, так і дотримання планового рівня доходності портфеля.

В умовах світової фінансової кризи та зростаючих кон'юнктури внутрішніх і зовнішніх ризиків основними напрямками інвестиційної політики НАСК «Оранта» у 2010 р. були:

- управління кредитними ризиками: формування ліквідного короткострокового портфеля як депозитних вкладів у високонадійних фінансових установах, так і портфеля цінних паперів;
 - управління поточною ліквідністю НАСК «Оранта» в умовах кризи ліквідності у банківському секторі України;
 - управління валютними ризиками в умовах високої волатильності валютних курсів.
- У 2010 р. в ході виконання поставлених завдань було реалізовано комплекс заходів, а саме:
- суттєво скорочено обсяг розміщень у банках, які не відповідають вимогам законодавства щодо рейтингу фінансової установи, в якій можуть бути розміщені

страхові резерви, та збільшення частки коштів, розміщених у банках з високим рівнем міжнародного кредитного рейтингу та участю держави у статутному капіталі (БАТ «Державний ощадний банк України», ПАТ «Укресімбанк»);

- різко скорочено строки розміщення депозитних вкладів з метою формування ліквідного депозитного портфеля, а також зменшено частку ризикової експозиції за портфелем короткострокових фінансових інвестицій;
- проведено коригування портфеля цінних паперів шляхом здійснення операцій купівлі-продажу та збільшення частки інструментів з фіксованою доходністю та високою кредитною якістю;
- постійний оперативний моніторинг лімітів на депозитні вклади у банках та інших видів інвестиційних інструментів.

За підсумками 2010 р. інвестиційний портфель НАСК «Оранта» становив 605,8 млн. грн. При цьому за період з січня по грудень 2010 р. портфель короткострокових фінансових інвестицій збільшився на 204,7 млн. грн., або на 246,6 % [10].

Переважно портфель короткострокових фінансових інвестицій НАСК «Оранта» складається з коштів, розміщених на депозитних рахунках у банках України. За підсумками 2010 р. доходність за депозитними вкладеннями становила 12,6 % річних, або 21,3 млн. грн.

в абсолютному виразі. Ці інструменти фондового ринку вкладено 228,2 млн. грн. із них в акції - 200,1 млн. грн., в облігації - 28,1 млн. грн. [10].

На жаль, сьогодні інвестиційна політика вітчизняних страховиків формується під впливом достатньо жорсткого державного регулювання, а стан розвитку українського фондового ринку далекий від досконалості, тому НАСК «Оранта» обмежена в інструментах, які дозволяють їй ефективно розміщувати акумульовані кошти і формувати збалансований портфель цінних паперів для отримання прибутку й ефективного функціонування на ринку страхових послуг. Відтак з метою забезпечення прибутковості інвестицій НАСК «Оранта» доцільно вкладати кошти страхових резервів у активи, що є важливими для розвитку економіки України загалом.

Список літератури

1. Василенко А.В. Інвестиційна стратегія страхових компаній: навч. посіб. [Текст] / А. В. Василенко. – К.: Київ.нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 168 с.
2. Александрова М. М. Страхування: навч.-метод. посіб. [Текст] / М. М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 208с.
3. Базилевич В. Д. Страхування: підручник [Текст] / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
4. Махортов Ю. О. Стан та тенденції розвитку страхового ринку України в умовах фінансово-економічної кризи [Електронний ресурс] / Ю. О. Махортов, В. М. Зюбін. - Режим доступу: <http://ffea.crimea.ua>
5. Страхування: підруч. [Текст] / Кер. авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – КНЕУ, 2002. – С. 508
6. Поровозник В. О. Активізація інвестиційної діяльності страхових компаній в умовах економічної кризи / В. О. Поровозник // Стратегічні пріоритети. - 2009. - № 3. - С. 165-171.
7. Ткаченко Н. В. Місце інвестиційної діяльності в страховому бізнесі / Н. В. Ткаченко // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – №4. – С. 24-28.
8. Яворська Т. В. Сутність, види та функції страхових інвестицій / Т. В. Яворська // Економіка і регіон. - 2009. - № 1. - С. 192-195.
9. Фінансові потоки страхового ринку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://fingal.com.ua>
10. НАСК "ОРАНТА" - Прес-релізи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://oranta.ua/ukr/pressroom_record.
11. Річний звіт НАСК «Оранта» за 2009-2010 роки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.google.com.ua>.
12. НАСК "ОРАНТА" - Фінансові показники [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.oranta.ua/ukr/financial_parameters.

РЕЗЮМЕ

Стельмах Мирослава

Анализ результативности инвестиционной политики страховщика

Раскрыты особенности формирования инвестиционной политики страховка и проанализирована ее результативность. Выявлены причины недостаточной роли страховых компаний как поставщиков инвестиционных ресурсов для национальной экономики.

RESUME

Stelmakh Myroslava

Analysis of effectiveness of investment policy of insurer

The peculiarities of insurance investment policy and analysis of results are revealed. The reasons for lack of the role of insurance companies as providers of investment resources for the national economy are shown.

Стаття надійшла до редакції 31.10.2011 р.